

Mediacontext 1

Het spanningsveld met kunst

Kristof Michiels

Inleiding

Derde etappe van ons vierluik

- De taal van het object
- De designer als storyteller
- Het spanningsveld tussen design en kunst
- Leven in een beeldcultuur

Mediacontext1 wil jullie laten nadenken over de samenleving en het toekomstig werkveld. Het wil ook een kapstok bieden.

Het spanningsveld tussen design en kunst

- Waar houdt design op en begint kunst?
- Kan een designer een kunstenaar zijn of andersom?
- Deze les wordt doorspekt met voorbeelden uit de moderne en hedendaagse kunst
- Nadien kan je zonder vrees om ontmaskerd te worden als cultuurbarbaar elk museum met een gerust gemoed binnenwandelen :-)

Waar houdt design op en begint kunst? Kan een designer een kunstenaar zijn of andersom?

Peter Paul Rubens, Venus en Adonis (ca. 1635)

Olieverf op doek, 197.5x242.9cm, Metropolitan Museum of Art, New York
(<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/437535>)

Rubens, Achilles vertoornd op Agamemnon (1630-35)

7 / 57

Wol, zijde, goud- en zilverdraad, 393x426cm, Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam
(<https://www.boijmans.nl/collectie/kunstwerken/127537/achilles-vertoornd-op-agamemnon>)

Rubens, Achilles vertoornd op Agamemnon (1630-35)

8 / 57

Olieverf op paneel, 46x44.8cm, Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam
(<https://www.boijmans.nl/collectie/kunstwerken/2761/achilles-vertoornd-op-agamemnon>)

Peter Paul Rubens, Geboorte van Venus (1632-3)

Zwart krijt en olieverf op paneel, 61 x 78 cm, National Gallery, Londen
(<https://www.nationalgallery.org.uk/paintings/peter-paul-rubens-the-birth-of-venus>)

Theodoor I Rogiers, Zilveren sierstel van P.P. Rubens

Rubens en Jan Brueghel, Feest van Acheloüs (ca. 1615)

Olieverf op paneel, 108 x 163.8 cm, Metropolitan Museum of Art, New York
(<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/437525>)

Gillis Mostaert, Nachtlandschap met brand (1569)

Olieverf op paneel, 42x69cm, Musée du Louvre, Parijs

19de eeuw - kunst, kunstwerk en kunstenaar krijgen een speciaal statuut

Kunst in de 19de eeuw

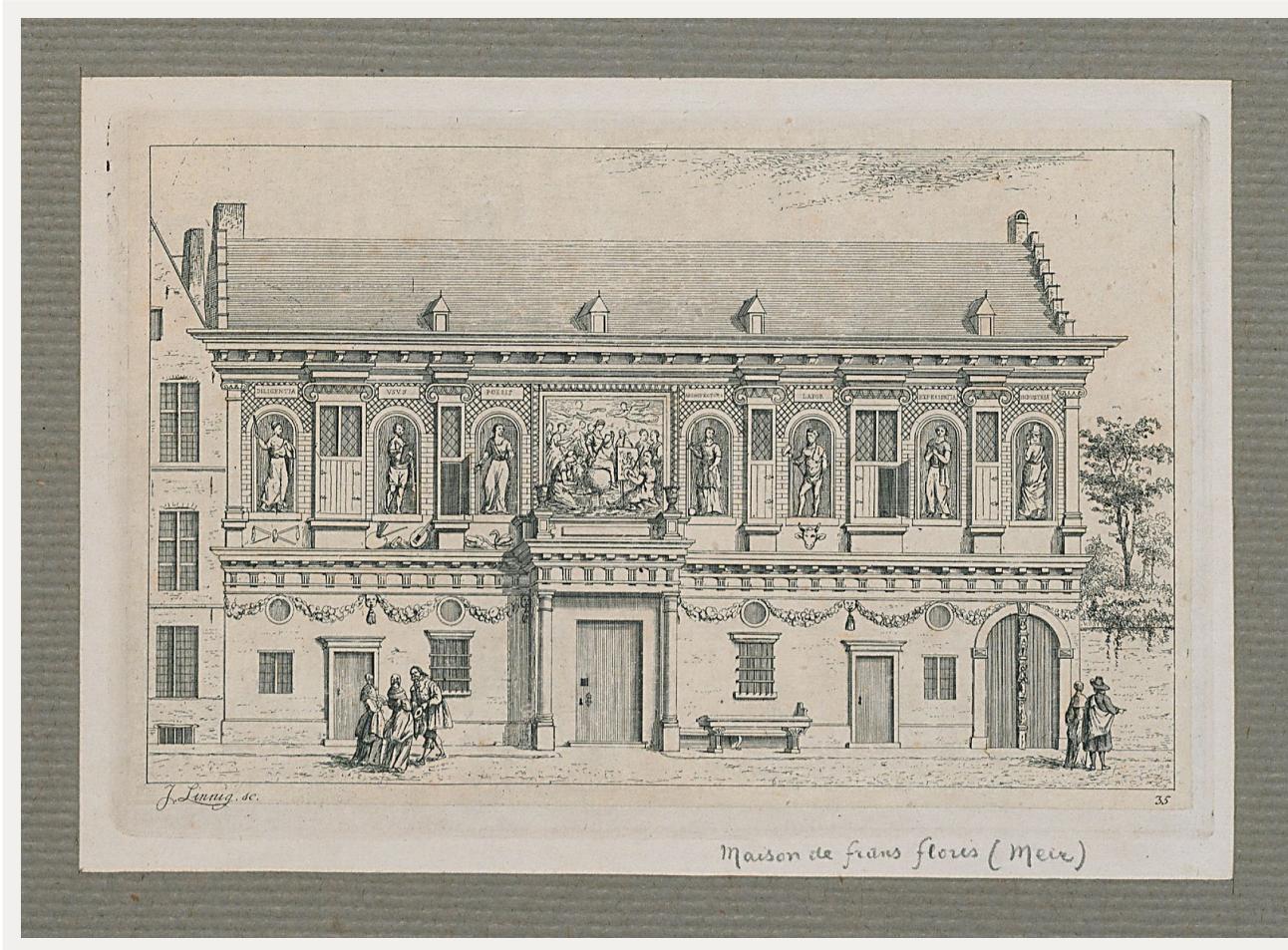
- Naties ontstaan, artistieke zonen moeten de volkseer hoog houden
- Kunstenaar als culminatie van wat een land heeft voortgebracht
- Kunstenaar als genie, vaak als eenzaam genie
- Musea bij aanvang enkel voor dode kunstenaars
- Het autonome kunstwerk = een werk dat zijn tijd overstijgt. Kan dat?
- Samen met de musea ontstaat kunstgeschiedenis als discipline
- Maakt canon, bepaalt wat mag/kan/goed is

Banksy: interventie in aantal musea

<https://www.youtube.com/watch?v=EkUbYBo5xgs>

Winnaars en verliezers: Frans Floris

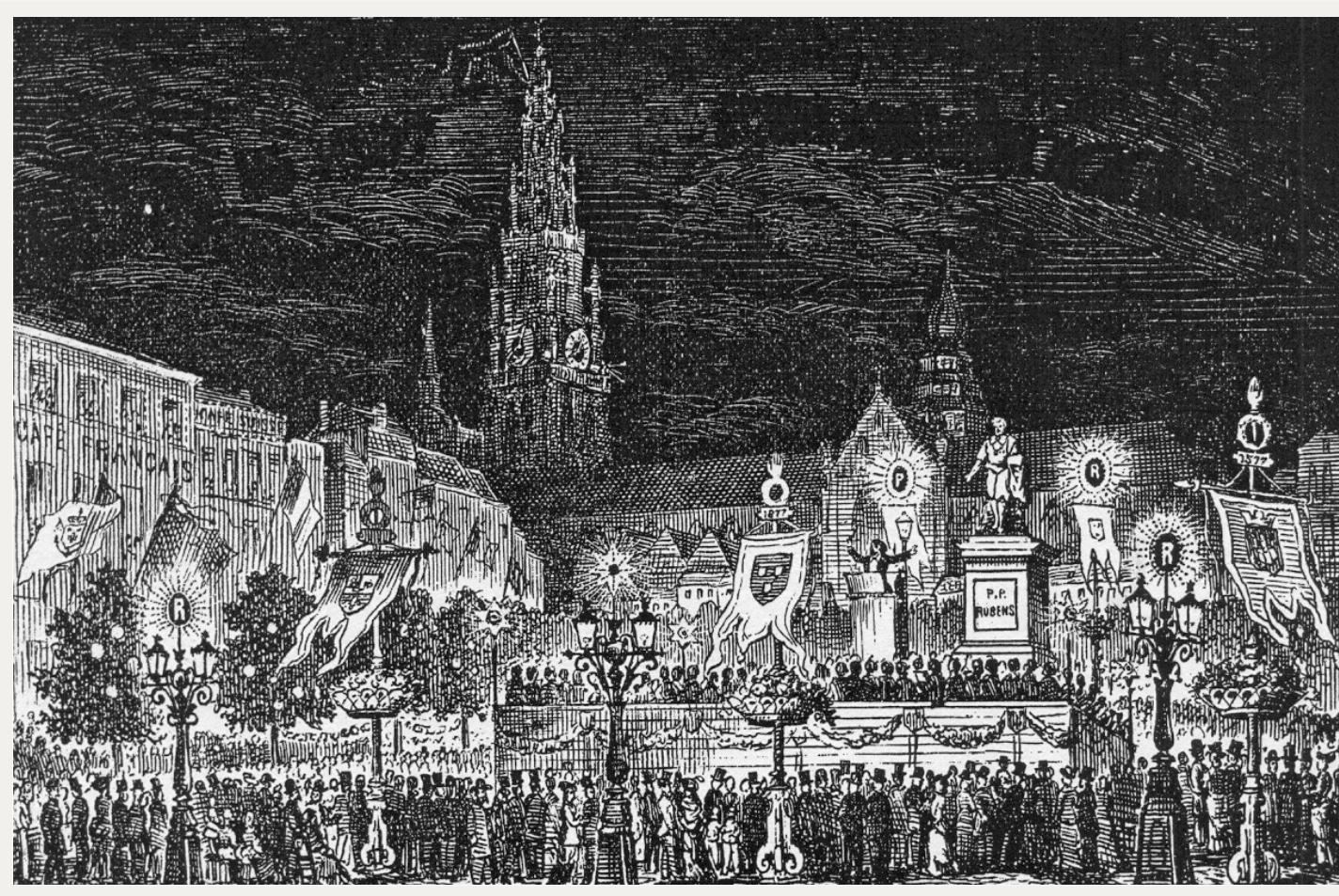
Bekendste 16de eeuwse kunstenaar in Antwerpen - De Rubens van zijn tijd - te "Italiaans"

Winnaars en verliezers: Rubens op de Groenplaats

De Rubensfeesten van 1877, 1927, 1940 en 1977 :-)

Winnaars en verliezers: Rubens op de Groenplaats

<https://jpvdp.wordpress.com/rubensroem/>

Kunst in de 19de eeuw

- "Hedendaagse kunst" kabbelt eerst verder
- Academische kunstenaars stellen de status-quo niet in staat
- Als reactie hiertegen, werkend voor een nieuw publiek, en onder invloed van maatschappelijke omwentelingen en technologische vernieuwing (fotografie!) ontstaat een "avant-garde"

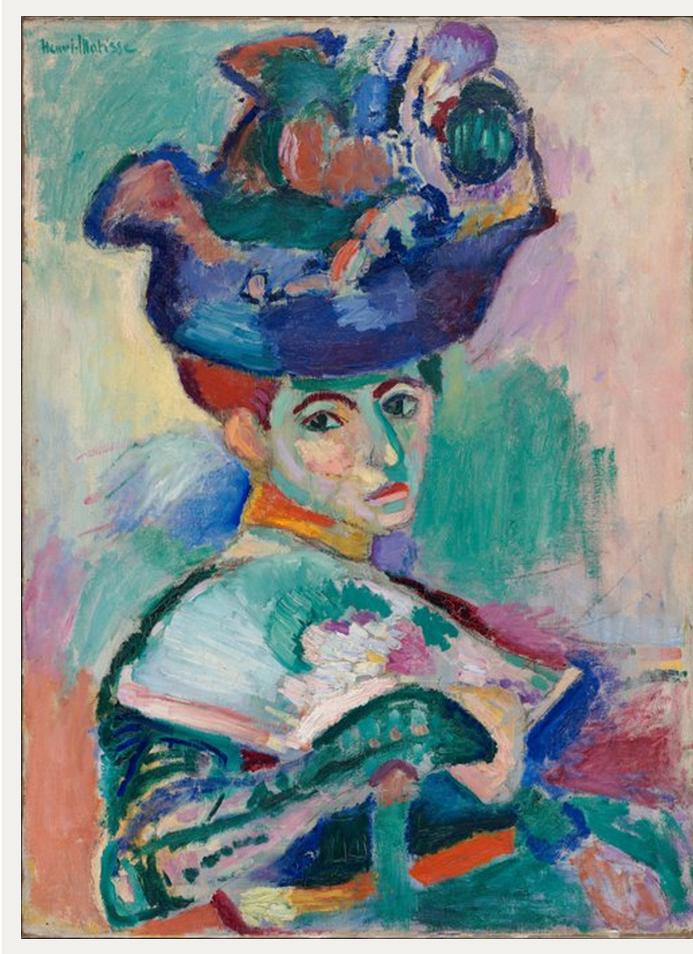
Impressionisten: Edouard Manet, *Le déjeuner sur l'herbe* (1863)

20 / 57

Olieverf op doek, 208 x 264.5 cm, Musée d'Orsay, Parijs

Fauvisme: Henri Matisse, Vrouw met hoed (1905)

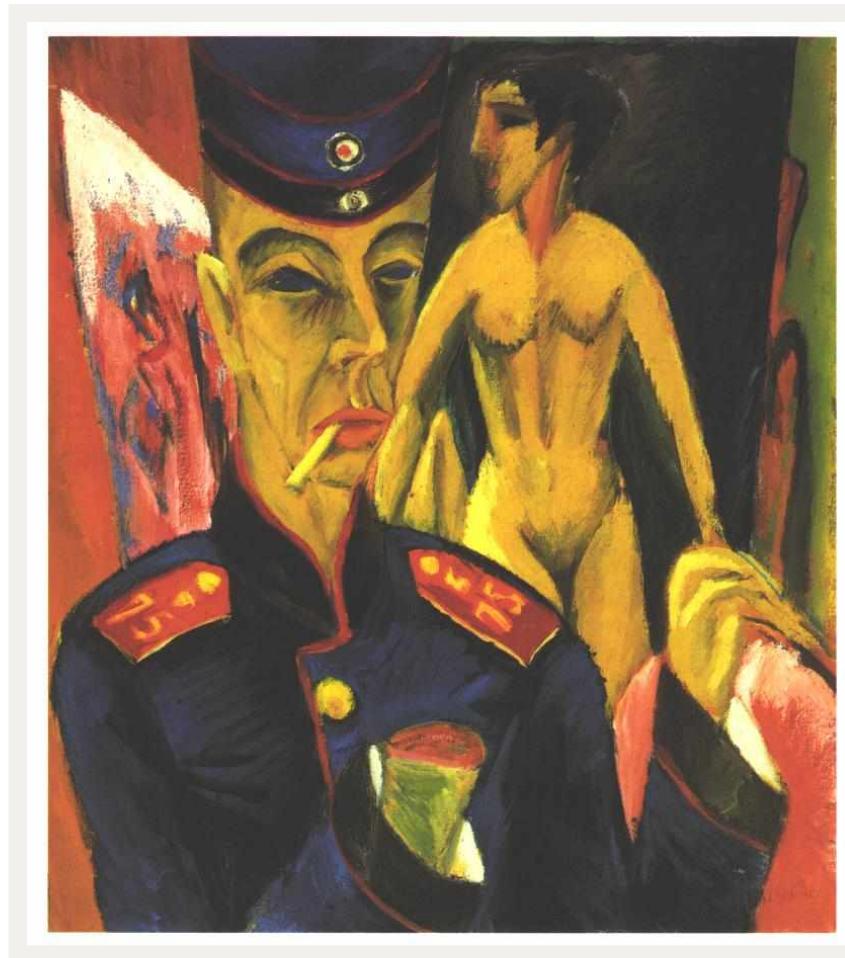
Olieverf op doek, 80,65 x 59,69 cm, SFMOMA, San Francisco

Parijs interieur (1908)

Apartment van Michael en Sarah Stein

Expressionisme: Ernst Ludwig Kirchner, Zelfportret als soldaat (1915)

23 / 57

Olieverf op doek, 69 x 61 cm, Allen Memorial Art Museum, Oberlin, Ohio

Marshall McLuhan: kunstenaars pikken signalen op

"I think of art, at its most significant, as a DEW line, a Distant Early Warning system that can always be relied on to tell the old culture what is beginning to happen to it"

Kunst vs Design

- "Design moet functioneren"
- "Kunst moet gedachten en emoties stimuleren en beroeren, geen problemen oplossen"
- "Kunstenaars werken vanuit instinct, designers gebruiken een methodisch, data-gedreven proces"

Zal altijd een spanningsveld blijven: er zijn kanttekeningen te maken bij alle stellingen hierboven

Een rit door 100 jaar kunst in 30 werken

Marcel Duchamp, L.H.O.O.Q Mona Lisa (1919)

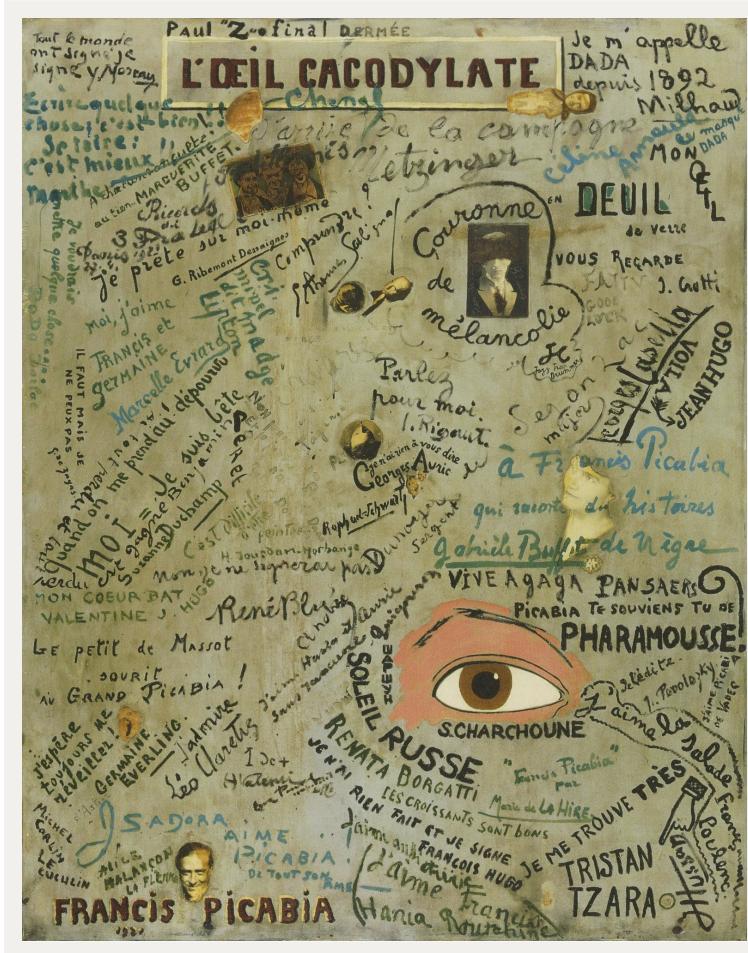
27 / 57 Geretoucheerde readymade, 61,5x49,5cm, Musée National d'Art Moderne, Centre Pompidou, Parijs

Raoul Hausmann, Mechanisch hoofd (1920)

Hout + diversen, 32,5x21x20cm, Musée National d'Art Moderne, Centre Pompidou, Parijs

Francis Picabia, L'Oeil Cacodylate (1921)

Hout + diversen, 32,5x21x20cm, Musée National d'Art Moderne, Centre Pompidou, Parijs

Joan Miró, De Geboorte van de Wereld (1925)

Olieverf op doek, 251x200cm, MOMA, New York

Georgia O'Keeffe, Abstractie (1926)

Olieverf op doek, 76,7x46,4cm, Whitney Museum of American Art, New York

Aleksandr Rodchenko, Aan de telefoon (1928)

Gelatine zilverdruk, 39,4x29,2cm, MOMA, New York

René Magritte, Het verraad van de voorstelling (1929)

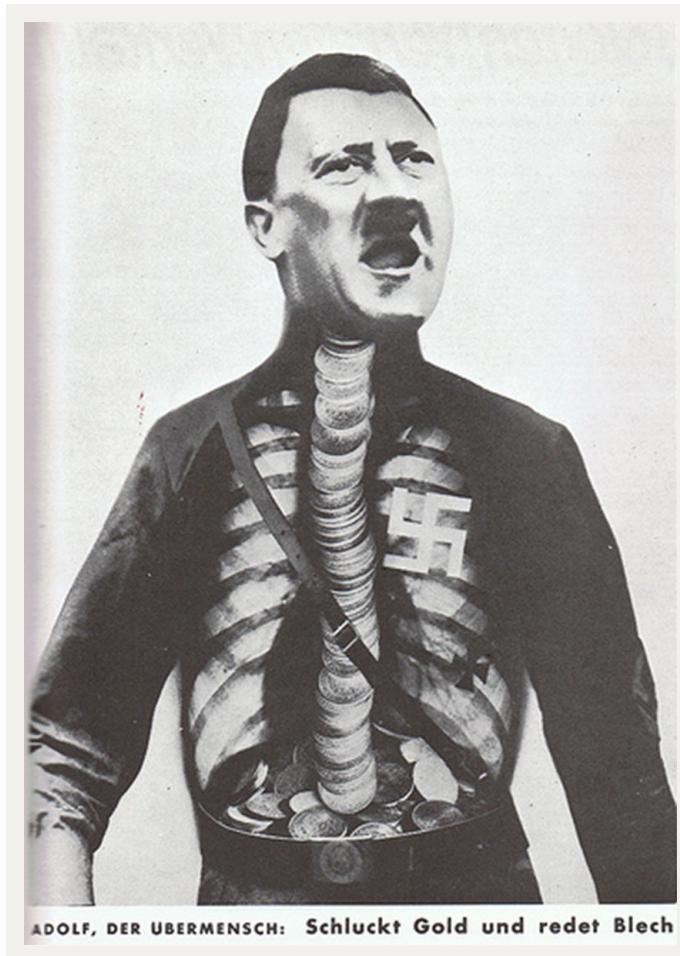
Olieverf op doek, 60x81cm, County Museum of Art, Los Angeles

Laszlo Moholy-Nagy, Licht en Ruimte Modulator (1930)

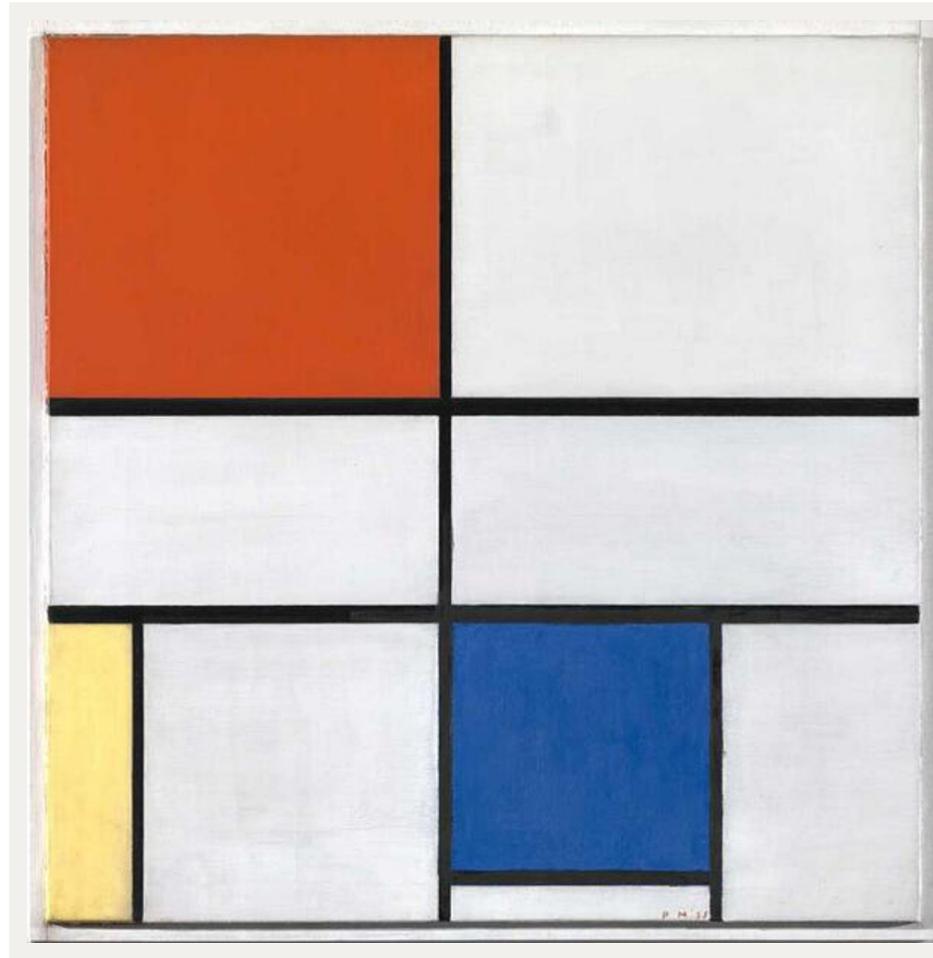

Diverse materialen, 151x70x70cm, Harvard Art Museums, Cambridge MA.

John Heartfield, Adolf de Superman: slikt goud en verkondigt schroot (1932)

Piet Mondriaan, Compositie C (Nr. III) (1935)

Olieverf op doek, 56x55cm, Londen, Tate (bruikleen privé-verzameling)

Pablo Picasso, Guernica (1937)

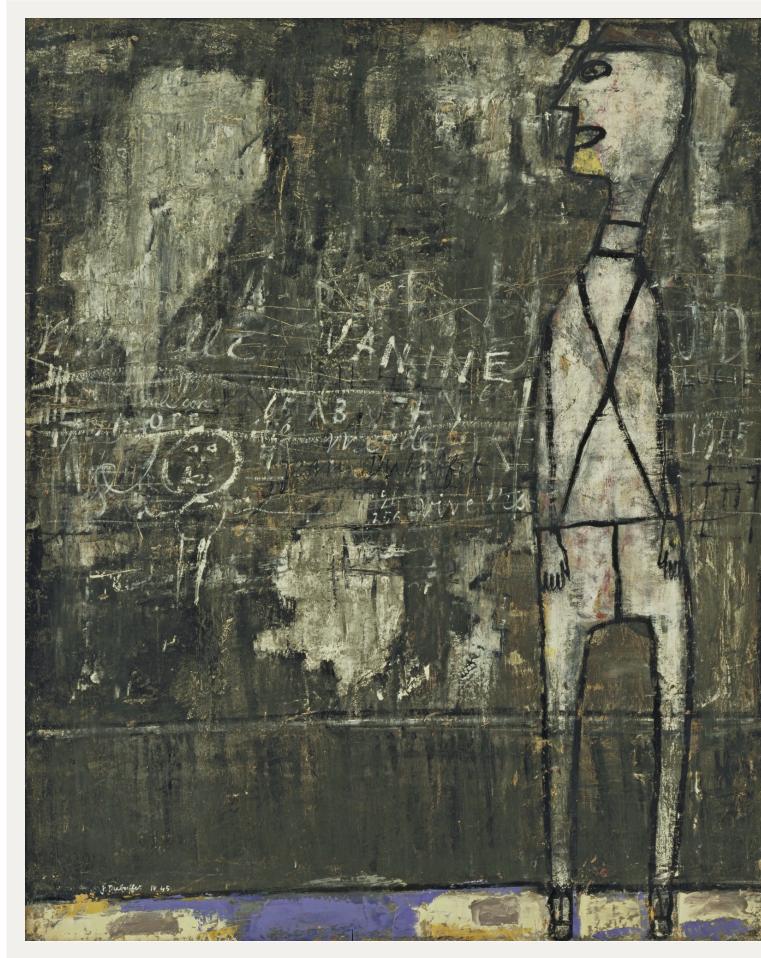
Olieverf op doek, 3,5x7,8m, Museo Nacional Centro Arte Reina Sofia, Madrid

Walker Evans, Passagiers in de Metro, NY (1938)

Gelatine zilverdruk, 12,2x15cm, The Metropolitan Museum of Art, New York

Jean Dubuffet, Muur met inscripties (1945)

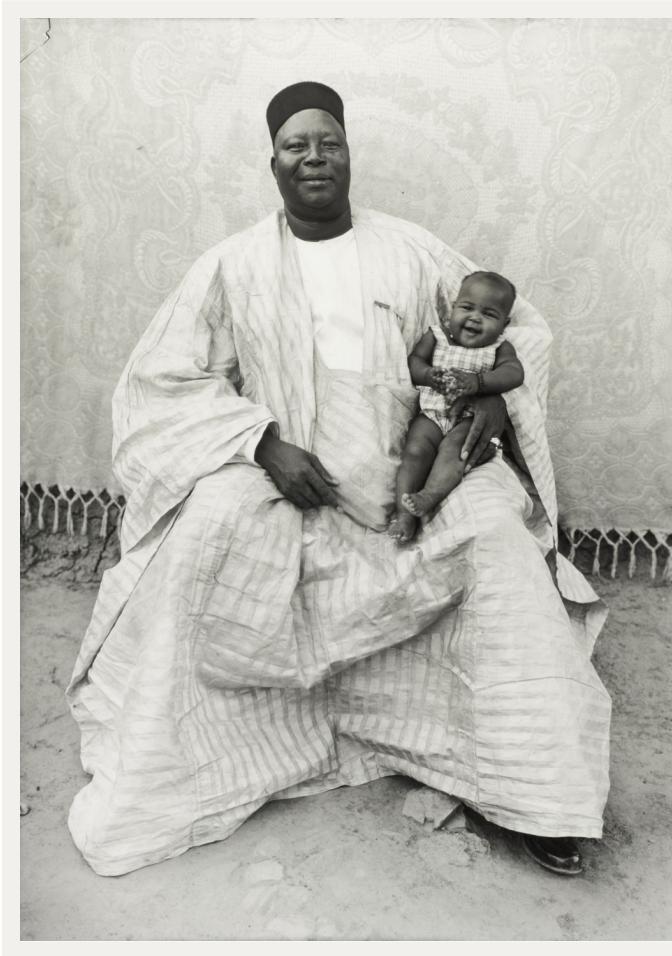
Olieverf op doek, 100x81cm, MOMA, New York

Anni Albers, La Luz I (1947)

Linnen en metaaldraad, 47,6x81,6cm, De Josef en Anni Albers Foundation, Bethany, Connecticut

Seydou Keïta, Zonder titel (1951)

Gelatine zilverdruk, verschillende afmetingen en locaties

Henri Matisse, Het zwembad (1952)

Gouache op papier, 1,8x16,4m, MOMA, New York

Robert Frank, Trolley, New Orleans (1955)

Gelatine zilverdruk, verschillende afmetingen en locaties.

Piero Manzoni, Merda d'artista (1961)

Tin, papier en stoelgang, 4,8x6.5x6.5cm, verschillende locaties.

Andy Warhol, Campbell's soepblikken (1962)

Synthetische verf op doek, 32 werken, 50,8x40,6cm, MOMA, New York

Marina Abramovic, Ritme 10 (1973)

Performance, 1u, Villa Borghese, Rome

William Eggleston, Zonder titel (Geel Café) (1976)

Uit *Election Eve*, Dye-transfer print, verschillende afmetingen en locaties

Gordon Matta-Clark, Office Baroque (1977)

Cibachrome, 50,2x74,3cm.

Guerrilla Girls, What Do These Artists Have in Common? (1985)

WHAT DO THESE ARTISTS HAVE IN COMMON?

Arman
Jean-Michel Basquiat
James Casebere
John Chamberlain
Sandro Chia
Francesco Clemente
Chuck Close
Tony Cragg
Enzo Cucchi
Eric Fischl
Joel Fisher
Dan Flavin
Futura 2000
Ron Gorchov

Keith Haring
Bryan Hunt
Patrick Ireland
Neil Jenney
Bill Jensen
Donald Judd
Alex Katz
Anselm Kiefer
Joseph Kosuth
Roy Lichtenstein
Walter De Maria
Robert Morris
Bruce Nauman
Richard Nonas

Claes Oldenburg
Philip Pearlstein
Robert Ryman
David Salle
Lucas Samaras
Peter Saul
Kenny Scharf
Julian Schnabel
Richard Serra
Mark di Suvero
Mark Tansey
George Tooker
David True
Peter Voulkos

THEY ALLOW THEIR WORK TO BE SHOWN IN GALLERIES THAT SHOW NO MORE THAN 10% WOMEN ARTISTS OR NONE AT ALL.

SOURCE: ART IN AMERICA ANNUAL 1984-85

GUERRILLA GIRLS
CONSCIENCE OF THE ART WORLD

Mike Kelley, More Love Hours That Can Ever Be Repaid and The Wages of Sin (1987)

50 / 57

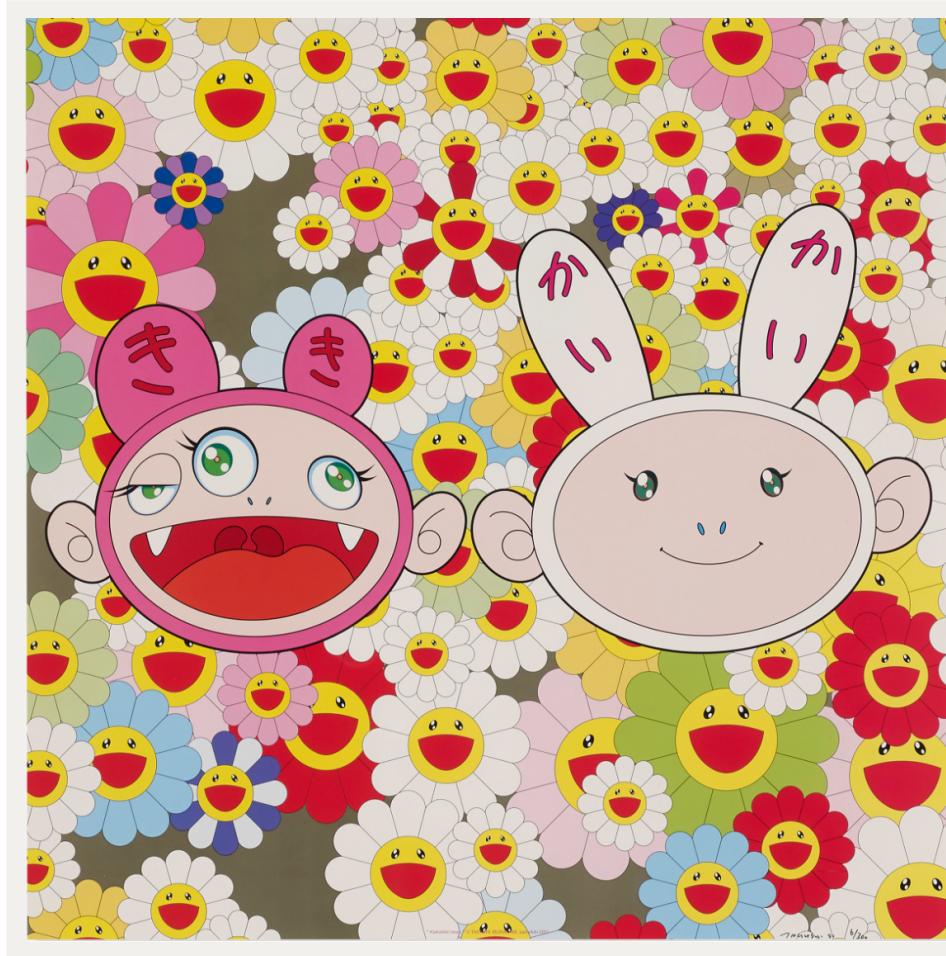
Knuffels op doek, wassen kaarsen op hout/metaal, 3x3,8x0.8m, Whitney Museum of American Art, New York

Jeff Koons, Puppy (1992)

Staal, aarde, planten, 12,4x12,4x8,2m, Guggenheim museum, Bilbao

Takashi Murakami, Kaikai Kiki News (2001)

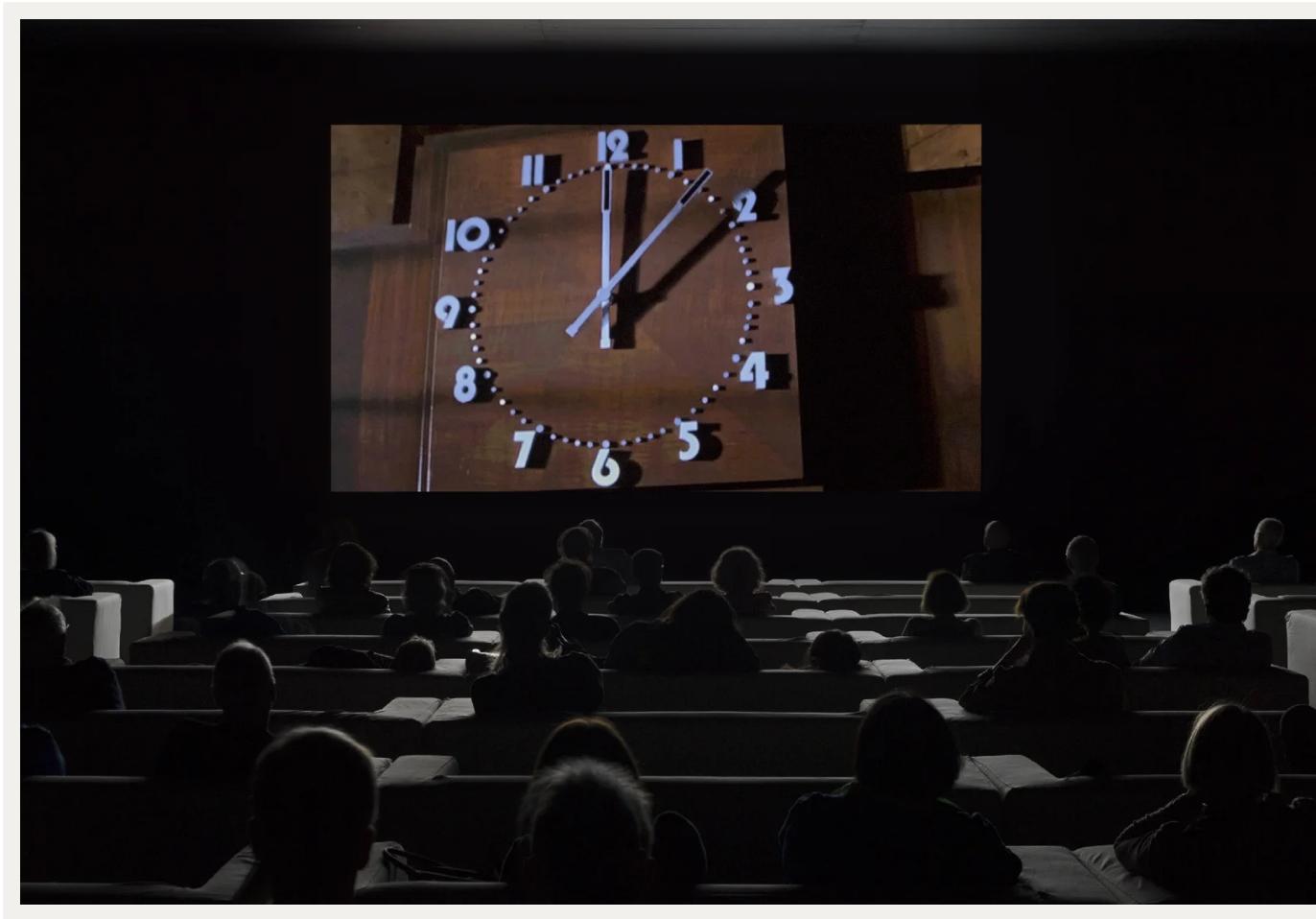
Offset Litho, 50x50cm, verschillende locaties

Matthew Barney, The Cremaster Cycle (2002)

Cremaster 3, productie still

Christian Marclay, The clock (2010)

Installatiezicht, videoloop, 24u

Tino Sehgal - This variation (2012)

Performance, 2012

Hito Steyerl - Factory of the Sun (2015)

Installatie, Duits paviljoen Biennale van Venetië (2015), video 23m

Mediacontext 1 - het spanningsveld met kunst